

To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @rivm.nl]
From: [redacted] 5.1.2e
Sent: Mon 10/26/2020 9:35:32 AM
Subject: FW: RIVM Persupdate maandag 26 oktober
Received: Mon 10/26/2020 9:35:32 AM
[20201024 - FD Corona zorgde voor de grootste gedragsverandering die ik ooit heb gezien.pdf](#)
[Bouw vreest ontslaggolf door stikstofbeperkingen.docx](#)
[20201021 - Elsevier Ons gedrag onder een vergrootglas \(1\).JPG](#)
[20201021 - Elsevier Ons gedrag onder een vergrootglas \(2\).JPG](#)

[redacted] 5.1.2e
 [redacted] 5.1.2e
 [redacted] 5.1.2e
 [redacted] 5.1.2e
 [redacted] 5.1.2e

[redacted] 5.1.2e
T: [redacted] 5.1.2e [redacted]
 RIVM, Postbus 1 [redacted] 5.1.2e 5.1.2e
 3720 BA Bilthoven
 Antonie van Leeuwenhoeklaan 9
 3721 MA Bilthoven
www.rivm.nl

Van: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @rivm.nl>
Verzonden: maandag 26 oktober 2020 10:06
Onderwerp: RIVM Persupdate maandag 26 oktober

Goedemorgen,

Hierbij de RIVM Persupdate van maandag 26 oktober 2020.

In deze Persupdate aandacht voor: coronavirus, griepvrik,

buiten verzoek

buiten verzoek

Coronavirus

- Terugblik
 - o Het RIVM is aangaande corona verantwoordelijk voor wetenschappelijk advies én beleid. Deze dubbelrol knelt, vindt een groep vooraanstaande wetenschappers. Ook moeten andere disciplines, zoals gedragswetenschap, meer ingeschakeld worden. Zo bericht De Groene Amsterdammer op woensdag 21 oktober: https://www.groene.nl/artikel/nog-meer-inzichten?utm_source=De+Groene+Amsterdammer&utm_campaign=2b5668fbf6-Wekelijks-2020-10-21&utm_medium=email&utm_term=0_853cea572a-2b5668fbf6-70679473
 - o Elsevier heeft vorige week een artikel gewijd aan de Corona Gedragsunit. Dit artikel is als bijlage toegevoegd.

- Vrijdag 23 oktober
 - o Bij het RIVM zijn tot 10.00 uur vanmorgen 10.007 nieuwe bevestigde coronabesmettingen gemeld. Dat zijn er 726 meer dan gisteren werden gemeld. Alle media hebben hierover bericht.
 - o Alle media berichten over uitspraken van Rutte tijdens zijn wekelijkse persconferentie na afloop van de ministerraad. Hierin heeft de premier gezegd zeer bezorgd te zijn over de hoge besmettingscijfers, maar vindt het nog te vroeg voor een conclusie over de effecten van de maatregelen die op 13 oktober zijn afgekondigd. Onder meer de deskundigen van het RedTeam pleitten voor een strenge lockdown. Rutte zei dat zoiets grote sociale en economische gevolgen heeft. "De maatregelen van 13 oktober gelden voor zeker vier weken", herhaalde de premier. Bij het afkondigen van de strengere regels werd gezegd dat er na twee weken een evaluatie komt. "Dat is komende week. Daarbij liggen alle scenario's op tafel." Rutte wilde niet speculeren over nieuwe maatregelen. "Zodra er meer over te melden is komen we daarop terug."
 - o In bars en restaurants in hotels mogen vanaf vanavond 20.00 uur geen alcoholische versnaperingen meer worden

geserveerd. Ook drank leveren via de roomservice is dan verboden. Het kabinet trekt daarmee één lijn met het verbod op de verkoop van alcohol in winkels tussen 20.00 en 07.00 uur. Sinds vorige week woensdag is dat niet meer toegestaan. Aanleiding voor de maatregel is de verwarring die in sommige gevallen ontstond. Ook maakten mensen er soms misbruik van en dat leidde tot overlast.

o Het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS) krijgt een sturende rol bij de verdeling van coronapatiënten over de ziekenhuizen. Het LCPS laat ziekenhuizen vanaf nu een week van tevoren weten hoeveel covid-19-patiënten ze kunnen verwachten. De ziekenhuizen moeten er dan voor zorgen dat ze daar voldoende ruimte voor hebben.

o Diverse media hebben aandacht voor C-support, een vereniging voor Nederlanders met langdurige klachten als gevolg van een coronabesmetting. Sinds de start op 1 oktober hebben zich ruim 400 mensen gemeld, vooral in de leeftijd tussen de 20 en 55 jaar. Zo'n 90 procent heeft niet in het ziekenhuis gelegen. Ze melden zich vooral met klachten als zenuwpijn, kortademigheid, pijn op de borst, hoofdpijn en concentratieproblemen.

o "We stonden te popelen om op te schalen en dat kunnen we nu doen", zegt 5.1.2e van koepelorganisatie GGD GHOR tegen NOS. Volgens hem worden de achterstanden bij het testen in hoog tempo weggewerkt. "Vandaag bellen betekent dat je morgen terechtkunt voor een coronatest." De Gouw verwacht dat het binnenkort lukt om binnen 48 uur de testuitslag te kunnen geven: <https://nos.nl/artikel/2353555-ggd-werkt-achterstand-weg-vandaag-bellen-morgen-een-coronatest.html>

o Farmaceutisch bedrijf Janssen uit Leiden gaat op korte termijn verder met zijn proef met een coronavaccin, meldt The Washington Post. Moederbedrijf Johnson & Johnson meldde vorige week dat het onderzoek was stilgelegd nadat bij een proefpersoon een "onverklaarbare ziekte" was geconstateerd. Het blijkt te gaan om een man die een beroerte had gehad. Ingewijden zeggen tegen de krant dat een onderzoekscommissie tot de conclusie is gekomen dat er geen verband is met het vaccin. Mogelijk werd de beroerte veroorzaakt door een infectie. Johnson & Johnson wil tegenover de krant geen commentaar geven: <https://www.washingtonpost.com/health/2020/10/23/jj-vaccine-trial-to-resume/>

o De EU-landen moeten hun inwoners aansporen om zich aan de coronamaatregelen te houden, zegt het Europese gezondheidsinstituut ECDC. Door 'pandemiemoedheid' neemt de motivatie bij mensen af om de regels in acht te nemen, stelt de ECDC, en dat is bedreigend voor het onder controle krijgen van het virus. Landen en regeringen zouden burgers moeten wijzen op hun sleutelrol bij het onder controle krijgen van de pandemie. "Mensen moeten eraan worden herinnerd dat een hoge besmettingsgraad de druk op de gezondheidszorg aanzienlijk zal vergroten, vooral op de IC's." De boodschap moet op een toegankelijke en emotioneel aantrekkelijke manier worden verpakt, adviseert het ECDC, bijvoorbeeld door IC-verpleegkundigen of patiënten hun verhaal te laten doen. Wat ook belangrijk is: mensen geruststellen door te zeggen dat de situatie uiteindelijk beter wordt.

o 5. 5.1.2e sprak met RTV Utrecht over de maatregelen in de toekomst. In dit gesprek stelt 5.1.2e dat we komende zomer nog steeds te maken zullen hebben met maatregelen:

5.1.2e

- Zaterdag 24 oktober

o Door een technische storing bij de GGD heeft het RIVM pas rond 17:00 (i.p.v. 14:00 uur) de dagcijfers beschikbaar kunnen stellen. Door deze storing zijn de cijfers niet compleet. Het aantal bevestigde gevallen is daardoor lager, morgen zal het aantal waarschijnlijk hoger zijn. Alle landelijke en veel regionale media hebben hierover bericht. Het RIVM heeft hierover veel persvragen ontvangen. Uit de cijfers blijkt dat 8669 nieuwe bevestigde besmetting zijn gemeld.

o Het Financieele Dagblad heft een artikel gepubliceerd op basis van een interview met 5.1.2e. Dit artikel is als bijlage toegevoegd.

o NRC heeft een interview met Ernst Kuipers gepubliceerd waarin hij stelt dat toen hij in de zomer waarschuwde voor het oplopende aantal besmetting, hij gezien we als een 'sombere man': <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/10/23/ik-zei-in-augustus-het-loopt-hard-op-men-vond-mij-een-somberman-a4017234>

o Aandacht voor de vaccins. NOS stelt dat november de 'maand van de waarheid' is: <https://nos.nl/artikel/2353603-de-race-om-het-coronavaccin-november-wordt-maand-van-de-waarheid.html> In de Volkskrant komt 5.1.2e uitvoerig aan het woord over de kans hebbende vaccins: <https://www.volkskrant.nl/wetenschap/de-vaccins-komen-eraan-dit-zijn-de-kanshebbers~b0dfe0bd/>

o Diverse landelijke kranten hebben een artikel over het aantal besmettingen va vrijdag, waaronder Trouw: <https://www.trouw.nl/zorg/met-meer-dan-10-000-besmettingen-is-de-stabilisatie-ver-weg~b6667294/>

o Veel aandacht voor onderzoek naar antistoffen tegen corona in het bloed. Dit onderzoek wordt gefinancierd door de provincie Limburg en alleen Limburgers kunnen meedoen aan het onderzoek. Het animo is groot, op vrijdag hebben zo'n 12.000 Limburgers zich aangemeld.

o Trouw heeft een artikel gewijd aan waarom in de Bijlmer zoveel besmettingen voorkomen:

<https://www.trouw.nl/binnenland/geen-brasa-in-de-bijlmer-waarom-slaat-corona-hier-zo-hard-toe~b10be89c/>

o NRC heeft een artikel gewijd aan een totale lockdown: <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/10/23/totale-lockdown-waarom-doen-we-dat-eigenlijk-niet-a4017247>

o Ziekenhuismedewerkers zouden in principe altijd mondkapjes moeten dragen en daarvan alleen afwijken als ze dat zelf verantwoord vinden. Vijf vakbonden in de zorg en de Patiëntenfederatie Nederland vragen in een open brief aan de ziekenhuizen om dit overal als richtlijn in te voeren. Ze vinden dat ziekenhuispersoneel in alle gevallen moet kunnen beschikken over persoonlijke beschermingsmiddelen. De beroepsorganisaties stellen in hun brief dat er nu geen heldere norm is voor het gebruik van mondkapjes en dat medewerkers en patiënten erover in verwarring zijn. Dagelijks stromen verhalende van hun leden binnen. De brief is gericht aan de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) en de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU), de werkgeversorganisaties van de ziekenhuizen. Hij is ondertekend door FNV Zorg & Welzijn, NU '91, CNV Zorg & Welzijn, FBZ vakbond voor zorgprofessionals, beroepsvereniging V&VN en de Patiëntenfederatie Nederland.

o De Telegraaf heeft een artikel gewijd aan de besmettingen in Duitsland. Per honderdduizend inwoners raken gemiddeld 335 Nederlanders elke dag besmet. Alleen Belgen en Tsjechen scoren in de EU slechter. Daarentegen raken dagelijks slechts 66 op de honderdduizend Duitsers besmet met de ziekte, net boven de kritische grenswaarde van vijftig. Maandenlang lag het aantal nieuwe infecties in Nederland boven die van Duitsland, dat echter vijf keer meer inwoners heeft: <https://www.telegraaf.nl/nieuws/958492635/waarom-heeft-duitsland-vijf-keer-minder-besmettingen-dan-nederland>

o De Volkskrant heeft een artikel gewijd aan hoe zorgpersoneel in het Haagse HagaZiekenhuis de eerste en tweede golf ervaren: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-eerste-golf-bracht-cadeautjes-naar-het-haagse-hagaziekenhuis-de-tweede-golf-middelvingers~b48f6354/>

o Nederland moet radicaal anders na gaan denken over zijn corona-aanpak, stellen hoogleraren Rudi Westendorp en Marli Huijjer. Ze pleiten voor een nationaal corona-akkoord, waarin het redden van levens niet meer de enige belangrijke doelstelling is. „We moeten weer leren accepteren dat de dood bij het leven hoort.”:

<https://www.ad.nl/binnenland/huidig-coronabeleid-is-enorme-schade-aan-economie-horeca-cultuur-en-zorg-niet-waard~ade0541b/>

o De Volkskrant heeft wederom een artikel gewijd aan de verspreiding van complottheorieën:

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/worden-complottheorieen-vaker-verkondigd-ze-zijn-in-ieder-geval-zichtbaarder~be958fdb/>

o De Telegraaf heeft een artikel gewijd aan de winterdip en hoe de maatregelen tegen het virus hier invloed op hebben: <https://www.telegraaf.nl/nieuws/513699070/zo-voorkom-je-een-corona-winterdip>

o Trouw heeft een artikel gepubliceerd over nieuwe maatregelen van alle Europese landen, aangezien de besmettingen overal stijgen. Zelfs Zweden ziet zich genooddacht de teugels aan te trekken, aldus de krant:

<https://www.trouw.nl/buitenland/zelfs-zweden-ziet-zich-genooddacht-de-teugels-aan-te-trekken-nu-een-volgende-golf-europa-raakt~b69fa359/>

o Corona slaat harder toe in steden met een slechte luchtkwaliteit. De vooraanstaande longarts Hans in 't Veen pleit voor een strengere aanpak van vervuiling. Uit studies blijkt dat de gezondheidsschade door slechte lucht in Rotterdam jaarlijks al in de vele honderden miljoenen loopt. Daar komt de schade van het virus nu bovenop:

<https://www.ad.nl/rotterdam/meer-coronaslactoffers-in-steden-met-slechte-lucht-pleidooi-voor-strengere-aanpak~abe105cf/>

o Nieuwe maatregelen voor scholen om verdere verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Het moet, vindt ook Höcker Advocaten dat in een brief aan het kabinet eist dat het onderwijs veiliger wordt. Bij geen gehoor, volgt begin november een kort geding. Zo bericht EenVandaag:

<https://eenvandaag.avrotros.nl/item/zorgen-over-coronabesmettingen-op-scholen-advocaten-team-eist-veiliger-onderwijs/>

o Over de effectiviteit van de maatregelen van 28 september is slechts een enkele voorzichtige conclusie te trekken: <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/10/23/een-maand-later-weten-we-nog-niets-a4017239>

o Het Algemeen Dagblad heeft een artikel gepubliceerd over een lamp met UV-licht dat het ruimten zou kunnen ontsmetten van het virus: <https://www.ad.nl/eindhoven/covidlamp-is-niet-aan-te-slepen-signify-schroeft-productie-op~a4dc6548/>

o Nu de tweede coronagolf in volle hevigheid over ons heen komt, staan de GGD's opnieuw in de frontlinie, net als in het voorjaar. Toch zijn er grote verschillen. Er is coronamoeheid in de samenleving geslopen. Het idee dat we met z'n allen in gevecht zijn met een onbekende vijand is afgebrokkeld. „Veel mensen zijn klaar met corona.”:

<https://www.ad.nl/binnenland/frustratie-bij-ggd-s-in-tweede-coronagolf-mensen-zijn-geprikkeld-alsof-je-met-een-cactus-belt~a49253cc/>

- Zondag 25 oktober

- Bij het RIVM zijn tot 10.00 uur vanmorgen 10.211 nieuwe bevestigde coronabesmettingen gemeld. Dat zijn er 1547 meer dan gisteren, maar een deel van de toename van vandaag is het gevolg van een correctie van de cijfers van gisteren (zie toelichting cijfers hierboven).
 - Diverse media berichten over het overleg in het Catshuis, waar onder andere 5.1.2e met premier Rutte spreekt over de huidige en toekomstige maatregelen tegen het virus.
 - De Amerikaanse immunoloog en corona-adviseur van president Trump 5.1.2e verwacht dat uiterlijk begin december duidelijk wordt of een van de coronavaccins die nu getest worden veilig en effectief is. Hij denkt dat wijdverbreide toepassing van het vaccin pas halverwege volgend jaar mogelijk is. Dat zei hij tegen de BBC.
 - Het Robert Koch Instituut (door veel media beschreven als 'het Duitse RIVM') is in de nacht van zaterdag op zondag aangevallen met brandbommen. Een bewaker wist de vlammen snel te doven. Niemand raakte gewond, wel sneuvelde er een raam. De verdachten zijn ontkomen. Diverse media leggen een verband tussen de aanval en een groeiende groep Duitsers die zware kritiek heeft op de Duitse aanpak en de weergave van het Robert Koch Instituut van de coronacijfers.
 - Veel aandacht voor protesten en rellen in diverse Europese steden tegen (nieuwe) coronamaatregelen).
 - "Er zijn altijd beren op de weg, maar dat betekent niet dat je heel pessimistisch moet zijn." Dat zei 5.1.2e, bestuursvoorzitter van University College London Hospitals, een cluster van vijf academische ziekenhuizen in Londen, in Buitenhof over de coronavaccins die nu getest worden. "Het Oxford-vaccin, bijvoorbeeld, is nu al aan 50.000 mensen gegeven en heeft bij één persoon een vervelende bijwerking gegeven. Dat is best een klein risico.": https://www.vpro.nl/buitenhof/speel~POMS_AT_16330807~marcel-levie~.html
 - In de avond berichten enkele media dat het kabinet dinsdag 27 oktober in een persconferentie gaat waarschuwen voor 'draconische maatregelen' als het aantal besmettingen de komende dagen niet daalt. Waarschijnlijk worden er geen nieuwe maatregelen afgekondigd, omdat het effect van de huidige maatregelen op dinsdag nog niet duidelijk is. Als het aantal nieuwe besmettingen en ziekenhuisopnames ook deze week verder blijft stijgen, gaat het kabinet nieuwe maatregelen nemen. Daarbij liggen volgens Rutte alle mogelijke scenario's op tafel.
 - Nieuwsuur heeft aandacht voor coronabesmettingen in een verpleeghuis in het Drentse Norg. Hier is half september een bewoner ziek geworden, inmiddels zijn 14 van de 23 bewoners overleden: <https://nos.nl/nieuwsuur/video/2353788-een-coronadrama-in-norg.html> Ook sprak Nieuwsuur met Károly Illy, kinderarts en lid van het OMT, over het eventueel sluiten van het onderwijs. Illy vindt dit geen optie. "Het RIVM heeft vastgesteld dat 10 procent van het aantal clusters terug te voeren is op kinderopvang en het onderwijs. Dus bij zowel kinderen als docenten." Illy zegt nadrukkelijk: "Slechts 10 procent. In Nederland zitten of werken bijna drie miljoen mensen op scholen en kinderdagverblijven, dus ik vind het wel meevallen.": <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2353834-kinderarts-en-omt-lid-sluiten-scholen-is-funest-voor-kinderen.html>
 - Zondag met Lubach heeft een item gewijd aan de rol van nertsen in de verspreiding van het virus en het besluit dat alle fokkerijen in maart 2021 gesloten moeten zijn. Hierbij de link naar het item: <https://www.vpro.nl/zondag-met-lubach.html>
- Maandag 26 oktober
 - Alle media berichten over 'de week van de waarheid'. Komende dagen moeten het aantal besmettingen dalen wil Nederland ontkomen aan maatregelen als een volledige lockdown of een avondklok.
 - De Telegraaf: <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1395692487/week-van-de-waarheid-kunnen-we-het-tij-nog-keren>
 - Trouw: <https://www.trouw.nl/politiek/deze-maatregelen-kan-het-kabinet-nog-nemen-om-het-aantal-besmettingen-te-verlagen~bbf82f052/>
 - Blijvende aandacht voor de cijfers van afgelopen dagen. De Volkskrant stelt dat het groeipercentage besmettingen daalt, maar de zorg komt onder steeds grotere druk: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/groeipercentage-besmettingen-daalt-maar-de-zorg-komt-onder-steeds-grotere-druk~bb6696d1/>
 - Diverse media hebben gesproken met bestuurders van ziekenhuizen en de zorgen die zij hebben over de (corona)zorg. Het Algemeen Dagblad sprak met 5.1.2e van Haaglanden Medisch Centrum: <https://www.ad.nl/den-haag/het-ging-maar-net-goed-met-de-coronazorg-dit-weekend-ik-maak-me-alweer-zorgen-voor-morgen~a31a9435/>
 - Ook enkele artikelen over het naleven van de coronamaatregelen. Het Algemeen Dagblad zoomt in op de navolging op de Leidse markt: <https://www.ad.nl/binnenland/frictie-op-de-markt-om-coronaregels-ik-hou-afstand-maar-zij-houdt-daar-geen-rekening-mee~ab2dcb7e/>
 - De Volkskrant heeft een artikel gewijd aan een speciaal thuiszorgteam dat zich richt op cliënten met corona in Rotterdam: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/coronazorg-aan-huis-vaak-ben-je-de-laatste-die-nog-langskomt~bde2c2a6/>
 - Bezuinigingen, incapabele ministers en managers zijn geen oorzaak van vastlopende corona-zorg. Dat stelt huisarts 5.1.2e in zijn column in de Volkskrant. 'Investeringen in preventie en publieke gezondheidszorg zoals de GGD

hadden zeker wel geholpen bij de beheersing van de epidemie. Daar gaat slechts 1% van al het zorggeld naar toe.', aldus Zaat: <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/bezuinigingen-incapabele-ministers-en-managers-zijn-geen-oorzaak-van-vastlopende-corona-zorg~b1a331540/>

o Veel media-aandacht voor Italië en Spanje. Daar leggen ze het sociale leven grotendeels weer plat om de tweede golf van het coronavirus te breken. Italië gaat vanaf maandag voor een maand in een gedeeltelijke lockdown. Spanje riep zondagmiddag de noodtoestand uit voor een half jaar. Beide Zuid-Europese landen zuchten, net als veel andere Europese landen, onder een snel stijgend aantal coronabesmettingen.

o Een deel van de ontwikkelaars die eerder de CoronaMelder maakten, werkt in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid en Welzijn nu aan een app die GGD's gaat ondersteunen bij het traditionele bron- en contactonderzoek. Wanneer de app beschikbaar is, is nog niet duidelijk.

o In de Eerste Kamer staat vandaag het debat over de corona-spoedwet op de agenda en morgen is de stemming.

buiten verzoek

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

buiten verzoek

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e [@rivm.nl](mailto:5.1.2e@rivm.nl)

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Stafeenheid Communicatie en Documentaire Informatievoorziening

Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | Postbus 1 | Postbak 5.1.2e | 3720 BA | Bilthoven

<http://www.rivm.nl>

De zorg voor morgen begint vandaag